

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 16Cob/290/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3814207183
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 02. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Prikrylová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2017:3814207183.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Prikrylovej a členiek senátu JUDr. Ivety Záleskej a JUDr. Ivce Čelkovej v právnej veci žalobcu CD Consulting s.r.o. so sídlom Politických väzňů 1272/21, Nové Město, 110 00 Praha 1, Česká republika, IČ 264 29 705, právne zastúpeného advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Grösslingova 4, 811 09 Bratislava, IČO 36 864 421, proti žalovanému U. M., nar. XX.X.XXXX, trvalý pobyt Y. Q. XX/X, XXX XX I., o zaplatenie zmenkovej sumy 46 eur s príslušenstvom a zmenkovej odmeny 2,82 eur, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prievidza č.k. 12Cb/10/2014-85 zo dňa 25. augusta 2016, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žalovanému sa nárok na náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol žalobu a žalobcovi nepriznal náhradu trov konania. V odôvodnení rozsudku uviedol, že návrhom na uplatnenie pohľadávky na tlačive podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej len „Nariadenie“), sa žalobca domáhal voči žalovanému zaplatenia zmenkovej sumy 46 eur s príslušenstvom, zmenkovej odmeny a náhrady trov konania. Žalobca uplatnený nárok odôvodnil tým, že ako indosatár je nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky, ktorú vystavil žalovaný dňa 23.7.2009 na zmenkovú sumu 846 eur, pričom sa zaviazal aj k úhrade zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne od 20.11.2009 do zaplatenia. Indosovaná zmenka je vistazmenkou s doložkou „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Indosant predložil zmenku na zaplatenie, pričom vystaviteľ doposiaľ zmenkovú sumu nezaplatil.

2. Súd prvej inštancie tlačivom C podľa Nariadenia č. 861/2007 vyzval žalovaného na odpoveď k žalobe, na ktorú žalovaný nereagoval.

3. K argumentácii žalobcu, že súd mal postupovať podľa procesných pravidiel Nariadenia č. 861/2007, súd prvej inštancie s poukazom na čl. 9 ods. 1 Nariadenia uviedol, že spôsob a rozsah vykonávania dôkazov potrebných na rozhodnutie podľa pravidiel, ktoré sa vzťahujú na prípustnosť dôkazov, určuje súd. Nariadenie žiadne pravidlá o prípustnosti dôkazov neobsahuje. V súlade s čl. 19 Nariadenia je potrebné riadiť sa procesným právom Slovenskej republiky. Pokiaľ ide o prejednáciu zásadu podľa § 120 ods. 1 O.s.p., na ktorú odkazoval žalobca, súd prvej inštancie poukázal na povinnosť súdu je ex offio skúmať, či nejde o spotrebiteľský vzťah. Žiadne ustanovenie Nariadenia nevylučuje takéto skúmanie spotrebiteľského charakteru právneho vzťahu, ktorý je predmetom konania, a to aj v prípade, ak je žalovaný nečinný a nedoručí súdu odpoveď na žalobný návrh. Podľa čl. 7 ods. 3 Nariadenia má súd

aj napriek nečinnosti žalovaného konať a vydať rozsudok; to však neznamená, že vydaniu rozsudku nesmie predchádzať ex offio preskúmanie, či nejde o spotrebiteľský vzťah. Cieľom Nariadenia je zjednodušiť a zrýchliť cezhraničné konania s nízkou hodnotou sporu a na ne nadväzujúce vykonávacie konania, ale v žiadnom prípade nie vylúčiť v konaniach s nízkou hodnotou sporu ochranu spotrebiteľa, keďže vysoká úroveň ochrany spotrebiteľov je jedným zo základných princípov Európskej únie a je ustanovená aj v primárnom práve (Zmluva o fungovaní Európskej únie, Charta základných práv Európskej únie). Súd prvej inštancie dospel k záveru, že aj v európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu je potrebné zachovať vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa aj prostredníctvom vykonávania dôkazov ex offio na zistenie, či predmet konania nesúvisí so spotrebiteľskými vzťahmi, ak to vnútroštátny procesný predpis umožňuje. Aj pri nečinnosti spotrebiteľa musí súd dbať o to, aby nevedomosť spotrebiteľa nebola na jeho úkor a vyvažovať tak práva a povinnosti oboch strán (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 6Cdo/1/2012 zo dňa 21.3.2012). Pri spotrebiteľských vzťahoch je potrebné aplikovať § 120 ods. 1 tretia veta O.s.p. Podľa čl. 5 ods. 1 Nariadenia súd rozhoduje (vydáva uznesenie) v prípadoch nariadenia pojednávania iba v prípade, ak o nariadenie ústneho pojednávania požiada niektorý z účastníkov konania a súd túto jeho žiadosť odmieta. V danom prípade táto procesná situácia nenastala. Nariadenie ústneho pojednávania na prejednanie veci samej sa vykoná podľa podmienok vnútroštátneho procesného práva tak, že sudca prejednávajúci vec, ktorý po posúdení všetkých výsledkov prípravy pojednávania dospeje k názoru, že vo veci je potrebné nariadiť ústne pojednávanie, samostatné uznesenie nevydáva a na pojednávanie predvolá účastníkov (tak ako tomu bolo i v tomto prípade). Verejné prejednanie vecí podľa Civilného sporového poriadku je premietnutím čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

4. V zmysle čl. 3 Nariadenia sa jedná o cezhraničný spor, keďže žalobca má sídlo v Českej republike ako v členskom štáte súdu konajúceho vo veci. Právomoc slovenských súdov na prejednanie a rozhodnutie daného sporu je daná podľa čl. 16 bod 2 Nariadenia č. 44/2001 o príslušnosti, uznávaní a výkone súdnych rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach, podľa ktorého druhý účastník zmluvy môže žalovať spotrebiteľa len na súdoch členského štátu, v ktorom má spotrebiteľ bydlisko. Vecne príslušným súdom na prejednanie a rozhodnutie danej veci je v zmysle čl. 25 bod 1 písm. a) Nariadenia č. 861/2007 okresný súd, nakoľko táto skutočnosť bola oznámená Komisii.

5. Keďže ide o cezhraničný spor, bolo potrebné určiť rozhodné právo, ktorým sa daný spor má riešiť. Súd dospel k záveru, že bez ohľadu na to, či bude toto konanie považovať za spor súvisiaci so spotrebiteľskou zmluvou - v takom prípade je potrebné aplikovať čl. 6 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky - alebo výlučne za spor zo zmenky - a vtedy určí rozhodné právo podľa § 10 ods. 1 a ods. 3 zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom v znení neskorších predpisov (keďže nebolo preukázané ani tvrdené, že by si žalobca a žalovaný zvolili rozhodné právo) - daný právny vzťah sa spravuje právnym poriadkom Slovenskej republiky, pretože zmenka bola vystavená v Slovenskej republike, platobné miesto bolo v Slovenskej republike a aj sídlo pôvodného remitenta bolo v Slovenskej republike. Až indosamentom sa dostal do tohto právneho vzťahu cudzí prvok, čo však nemôže zmeniť uplatňované rozhodné právo, ktorým bolo od začiatku právo Slovenskej republiky.

6. Súd prvej inštancie mal zo žalobcom predloženej vlastnej zmenky preukázané, že pôvodným majiteľom zmenky bola spoločnosť POHOTOVOSTĚ s.r.o., na rad ktorej vystavil dňa 23.7.2009 žalovaný zmenku, na líci ktorej sa nachádza číslo zmluvy XXXXXXXXXX. Práve tieto skutočnosti boli podkladom pre postup súdu prvej inštancie podľa § 295 CSP, pretože vznikli pochybnosti, či zmenka vystavená žalovaným má alebo nemá zabezpečovací charakter, či zabezpečovala alebo nezabezpečovala plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, prípadne i zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

7. Súd prvej inštancie nariadil vo veci pojednávanie, nakoľko to považoval za potrebné pre vykonanie dokazovania - oboznámením so spisom Okresného súdu Prievidza sp.zn. 16Er/579/2013, zmluvou o úvere č. XXXXXXXXXX uzavretou medzi predchodcom žalobcu (spoločnosť Pohotovosť, s.r.o.) a žalovaným, vrátane všeobecných podmienok poskytnutia úveru na zistenie, či predmet konania súvisí so spotrebiteľskými vzťahmi s tým, aby sa účastníci konania mohli vyjadriť ku všetkým dôkazom, ktoré sa v konaní vykonali s možnosťou navrhnuť aj iné dôkazy. Súd prvej inštancie upozornil žalobcu prostredníctvom právneho zástupcu a žalovaného na možné použitie právnych predpisov o ochrane spotrebiteľa.

8. V priebehu konania vzal žalobca podaním zo dňa 22.12.2015 žalobu čiastočne späť. V späťvzatej časti súd prvej inštancie uznesením č.k. 12Cb/10/2014-40 zo dňa 20.1.2016 konanie podľa § 96 O.s.p. platného a účinného v čase rozhodnutia, zastavil. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 3.6.2016.

9. Súd prvej inštancie vec prejednal a rozhodol na pojednávaní dňa 25.8.2016 v neprítomnosti právneho zástupcu žalobcu.

10. K námietkam žalobcu prezentovaných v písomných podaniach súd prvej inštancie uviedol, že ochrana spotrebiteľa ako povinnosť súdu vyplýva nielen z predpisov hmotného práva, ale aj z práva Európskej únie. Ak zmenka vznikla na zabezpečenie splnenia dlhu zo spotrebiteľskej zmluvy, ide o spotrebiteľskú zmenku, v rámci ktorej existujú odlišnosti oproti zmenke z iného právneho vzťahu. Takýto výklad zákona je v súlade aj so záverom Vrchného súdu v Prahe v konaní sp.zn. 9Cmo/122/2013, podľa ktorého pre rozpor so zákonom je podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatná zmenková dohoda, na základe ktorej spotrebiteľ podpísal v prospech podnikateľa zmenku na rad, ktorá súvisela zo spotrebiteľským úverom. V tejto súvislosti súd prvej inštancie poukázal na nález Ústavného súdu ČR, sp.zn. IV.ÚS 457/10 zo dňa 18.7.2013, v ktorom je okrem iného riešená otázka stretu zákona zmenkového a šekového so spotrebiteľským prvkom, otázka uplatnenia námietok po indosácii zmenky, otázka zákazu zneužívacieho výkonu práva a ďalšie otázky, ktoré úzko súvisia aj so súdenou vecou. V obdobnej právnej veci bola aj Európskemu súdnemu dvoru položená prejudiciálna otázka Krajským súdom v Prešove s tým, že z doteraz dostupných dokumentov vyplýva, že Európska komisia navrhla, aby Súdny dvor poskytol na predloženú prejudiciálnu otázku túto odpoveď: „Článok 6 smernice Rady 93/13/EHS z 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách a článku 4, 9 a 14 smernice Rady 87/102/EHS z 22.12.1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú spotrebiteľského úveru, sa majú vykladať v tom zmysle, že im odporuje právna úprava členského štátu, ako je právna úprava dotknutá vo veci samej, ktorá vnútroštátnemu súdu rozhodujúcemu o právach z indosovanej zmenky neumožňuje v zásade v žiadnej fáze konania ex offo preskúmať zmluvu a kauzu právneho vzťahu a prípadnú nekalú povahu zmluvnej podmienky, a tiež prípadné porušenie zákona upravujúceho dôsledky nevedenia ročnej percentuálnej miery nákladov v zmluve o spotrebiteľskom úvere, z ktorej zmenka vznikla“.

11. Jednou z odlišností spotrebiteľskej zmenky je teda zohľadnenie kauzy právneho vzťahu, z ktorého zmenka vznikla. Ďalšou odlišnosťou spotrebiteľskej zmluvy je ex offo súdna kontrola neprijateľnosti podmienok zmluvy, z ktorej zmenka vznikla a zmluvných podmienok jej vyplnenia. To platí aj v právnych veciach podľa Nariadenia, v ktorých má žalovaný postavenie spotrebiteľa. Súdny dvor Európskej únie vo viacerých rozsudkoch týkajúcich sa smernice 93/13/EHS (C-240-244/98, Oceano Grupo Editorial, C-243/08, Pannon GSM) vyslovil, že národný súd musí mať možnosť skúmať neprijateľné podmienky v spotrebiteľských zmluvách ex offo, neskôr (C-137/08, VB Pénzügyi Lízing) dokonca vyslovil, že ich musí skúmať ex offo a (C-618/10, Banco Espanol de Credito), že odporuje európskemu právu, ak ich súd nemôže skúmať a limine (t.j. ak ich môže skúmať len ex post). V takých prípadoch musí národný súd vykladať národné procesné i hmotné právo konformne s právom Európskej únie. Z ustanovenia § 17 zákona č. 191/150 Zb. nevyplýva zákaz skúmania kauzálnych námietok ex offo. Nariadenie neobsahuje žiadne ustanovenie, ktoré by zakazovalo alebo neumožňovalo súdu skúmať kauzálny vzťahy, na ktorých zabezpečenie bola vystavená zmenka.

12. Súd prvej inštancie bol toho názoru, že v danom prípade mu nič nebránilo, aby z úradnej povinnosti skúmal, či základom zmenky je spotrebiteľská zmluva a či táto zmluva neobsahuje neprijateľné zmluvné podmienky. Pripojením zmluvy o úvere a všeobecných podmienok poskytnutia úveru nedošlo k porušeniu koncentračnej zásady a tým, že súd prvej inštancie oboznámil na pojednávaní pripojené listiny, a tieto posúdil ako dôkazy na zistenie skutkového stavu, neporušil ani princíp kontradiktórnosti súdneho konania a ani rovnosť účastníkov konania.

13. Podľa judikatúry Súdného dvora Európskej únie, ak sa spotrebiteľ, či už z dôvodu nevýhodnej vyjednávacej pozície alebo z dôvodu neinformovanosti, dostáva do nevýhodnejšieho postavenia, túto nerovnováhu súd môže odstrániť ex offo zbavením účinku nečestných zmluvných podmienok (porov. Océano Gruppo editoriale spojené prípady C-240 až C-244/98). Súdny dvor zároveň judikoval, že existuje nezanedbateľné nebezpečenstvo, že priemerný spotrebiteľ nedokáže poukázať na nekalú

povahu zmluvnej podmienky (spojené prípady C-240 až C-244/98). Smernica indikatívnym spôsobom vypočítava, čo všetko sa má pritom zohľadniť (posúdenie zmyslu posudzovanej klauzuly, posúdenie ostatných zmluvných podmienok, ich porovnanie s ostatnými zmluvami, vyhodnotenie všetkých okolností prípadu a iných; čl.4 ods.1 smernice). Súdny dvor stanovil jasnú požiadavku na ochranu pred nečestnými klauzulami pri štandardných produktoch obdobne ako vyžadujú vnútroštátne pravidla verejného poriadku, teda vždy za každých okolností (porov. C-76/10 POHOTOVOSTĚ/Korčkovská, bod 50,51).

14. Vykonaným dokazovaním súd prvej inštancie zistil skutkový stav veci, podľa ktorého dňa 23.7.2009 uzatvorila spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o. so žalovaným na predtlačenom formulári zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXX, podľa ktorej bol žalovanému poskytnutý úver vo výške 500 eur. Žalovaný sa zaviazal požičať sumu zaplatiť zvýšenú o poplatok 334 eur, spolu 834 eur v 6 mesačných splátkach po 139 eur počnúc dňom 15.8.2009. V zmluve o úvere nie sú uvedené úroky z úveru, ani priemerná RPMN a RPMN. Žalovaný podpisom potvrdil prevzatie peňažnej hotovosti uvedenej v zmluve o úvere v ten istý deň. V bode 17 všeobecných podmienok poskytnutia úveru, ktoré tvoria súčasť úverovej zmluvy, je obsiahnutá dohoda o vyplnení zmenky, podľa ktorej na zabezpečenie peňažného záväzku dlžníka vyplývajúceho z tejto úverovej zmluvy voči veriteľovi vystavil dlžník (vystaviteľ) zmenku, v ktorej nie sú vyplnené zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Zmluvné strany sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na zmenke remitent najskôr v deň, kedy sa stane celý dlh splatný okamžite, zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy vyplní na zmenke remitent tak, že ním bude deň, kedy sa stal splatný celý dlh.

15. Zo zmenky vystavenej žalovaným dňa 23.7.2009 na rad POHOTOVOSTĚ, s.r.o. súd prvej inštancie zistil, že do zmenky bola vpísaná suma 846 eur a zmenkový úrok 0,25% denne od 20.11.2009, zmenka bola splatná pri predložení (vistazmenka) s doložkami „bez protestu“ a „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. V pravom hornom rohu zmenky sa v rámečku nachádza číslo zmluvy XXXXXXXXXX. Práva vyplývajúce z predmetnej zmenky boli spoločnosťou POHOTOVOSTĚ, s.r.o., prevedené rubopisom na žalobcu.

16. V exekučnom konaní vedenom na tunajšom súde pod sp.zn. 16Er/579/2013 bola predložená úverová zmluva č. XXXXXXXXXX spolu so všeobecnými podmienkami poskytnutia úveru.

17. Zistený skutkový stav súd prvej inštancie právne posúdil podľa § 52 ods. 1 - 4, § 53 ods. 4 písm. k/, l/, § 39 Občianskeho zákonníka, § 2 písm. b/, § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, § 265 Obchodného zákonníka, čl. I § 77 ods. 1, 2, § 10, § 11 ods. 1, § 14 ods. 1, § 17, § 5 ods. 1 - 3, § 48 ods. 1 bod 2 zákona č. 191/1950 Zb. zmenkového a šekového.

18. Vzhľadom na obsah bodu 17 všeobecných podmienok poskytnutia úveru (dohoda o vyplnení zmenky), ako aj vzhľadom na zhodu čísla uvedeného na zmenke s číslom zmluvy o úvere, zhodu údajov o vystaviteľovi a pôvodnom remitentovi zmenky s údajmi o veriteľovi a dlžníkovi v zmluve o úvere a na zhodu dátumu vystavenia zmenky s dátumom podpisu zmluvy o úvere súd prvej inštancie dospel k jednoznačnému záveru, že zmenka predložená žalobcom bola vystavená žalovaným ako zabezpečovacia zmenka k zmluve o úvere, pričom bola vystavená v súlade s bodom 17 všeobecných podmienok poskytnutia úveru ako blankozmenka. Zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy bol do zmenky doplnený dodatočne, o čom svedčí aj iný spôsob vyplnenia týchto údajov (písané technickými prostriedkami) v porovnaní s údajmi o vystaviteľovi, mieste a dátume vystavenia zmenky (písané rukou). Vo všeobecnosti môže mať zmenka vystavená dlžníkom pri podpise úverovej zmluvy resp. pri prevzatí úveru buď uhradzovaciu alebo zabezpečovaciu funkciu. V danom prípade, keďže ide o spotrebiteľský úver, je však uhradzovacia funkcia vylúčená vzhľadom na výslovný zákaz splnenia dlhu zmenkou alebo šekom ustanovený v § 4 ods. 6 zákona o spotrebiteľských úveroch, na rozdiel od zabezpečovacej funkcie zmenky, ktorá bola v súvislosti so spotrebiteľskými úvermi zakázaná až s účinnosťou od 1.1.2011. Preto súd prvej inštancie považoval zmenku vystavenú v súvislosti s poskytnutím spotrebiteľského úveru za zabezpečovaciu zmenku.

19. V prvom rade súd prvej inštancie posudzoval, či zmluva, na základe ktorej vznikla pohľadávka zabezpečená zmenkou, je platná a teda či vôbec vzniklo právo na vyplnenie blankozmenky. Prieskumu

zmenky nebránia ani ustanovenia zákona č. 191/1950 Zb., najmä čl. I § 10 a § 17 tohto zákona. Aj keď dlžník - spotrebiteľ nevznesie námietky proti zmenke, resp. jej vyplneniu, prípadne uplatneniu práv zo zmenky podľa zákona č. 191/1950 Zb., je súd oprávnený a povinný skúmať platnosť zmenky, zmenkovej zmluvy, dohody o jej vyplnení, aktívnu legitimáciu majiteľa zmenky, oprávnenosť postupu pri vyplňaní blankozmenky a tiež nekalú povahu zmluvných podmienok dohodnutých v spotrebiteľskej zmluve, na základe ktorej vznikol záväzok, ktorý zmenka zabezpečuje a ktorou bolo vydanie zmenky predvídané. Zmluva o úvere č. XXXXXXXXXX je spotrebiteľskou zmluvou spĺňajúcou znaky spotrebiteľskej zmluvy uvedené v § 52 Občianskeho zákonníka. Ide o predtlačенú formulárovú (typovú) zmluvu, pri ktorej spotrebiteľ nemá možnosť ovplyvňovať jej obsah. Zmluvnými stranami sú POHOTOVOSTĚ, s.r.o. ako veriteľ (dodávateľ), ktorý pri uzatváraní zmluvy koná v rámci svojej podnikateľskej činnosti, a žalovaný ako fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti, je teda spotrebiteľom. Podľa názoru súdu prvej inštancie sa v danom prípade jedná o spotrebiteľský úver upravený zákonom o spotrebiteľských úveroch, a to napriek tomu, že v zmluve o úvere je zaznačená kolónka účelu úveru „na výkon zamestnania“. Z úradnej činnosti sú súdu známe zmluvy uvedeného veriteľa (v počte niekoľkých desiatok) a takmer v každej takejto zmluve uzatváratej v danom období (2008-2010) je pri dlžníkovi, ktorý nie je podnikateľ, uvedený účel na výkon povolania alebo zamestnania. Prítom v iných konaniach (najmä v exekučnom konaní) boli mnohé tieto zmluvy už právoplatnými rozhodnutiami súdu označené za zmluvy o spotrebiteľskom úvere, čo sa stalo v tomto prípade i v súvisiacom exekučnom konaní. Súd prvej inštancie mal dôvodné pochybnosti o skutočnom účele poskytnutia úveru. Keďže pri pochybnostiach o obsahu zmlúv platí výklad pre spotrebiteľa priaznivejší, súd dospel k záveru, že dôkazné bremeno na preukázanie toho, že úver bol v danom prípade poskytnutý na výkon povolania, zaťažuje toho, kto takúto skutočnosť tvrdí. Účel vyznačený v zmluve súdu preukázaný nebol, súd prvej inštancie vychádzal z toho, že uvedený úver bol poskytnutý na súkromné účely. Nespotrebiteľský charakter zmluvy musí byť preukázaný bezpečne spôsobom nevzbudzujúcim odôvodnené pochybnosti.

20. Súd prvej inštancie bol tiež toho názoru, že v danom prípade sa nejedná pojmovo o zmluvu o úvere podľa § 497 Obchodného zákonníka, keďže zo zmluvy jednoznačne vyplýva, že finančné prostriedky boli veriteľom dlžníkovi fakticky odovzdané a prevzaté po podpise zmluvy, teda sa jedná o zmluvu o pôžičke. Zámer zosnovateľa zmluvy uzavrieť túto zmluvu výslovne podľa Obchodného zákonníka a dať jej režim „absolútneho obchodu“ podľa § 261 ods. 3 Obchodného zákonníka je vedený úmyslom, aby sa nemohli uplatniť ustanovenia chrániace spotrebiteľa. V tejto súvislosti súd poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 25.1.2011, sp. zn. 5 MCdo 20/2009, podľa ktorého sa za neprijateľnú podmienku považuje aj dohoda o uplatnení Obchodného zákonníka. Aj keby však zmluvné strany uzatvorili predmetnú zmluvu o úvere ako „absolútny obchod“ podľa príslušných ustanovení Obchodného zákonníka, nie je táto skutočnosť prekážkou prednostnej aplikácie príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách. V zmluve o úvere nie je uvedený údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov (RPMN), ani o priemernej RPMN. Ich neuvedenie má za následok, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatku.

21. Po preskúmaní celej zmluvy o úvere vrátane všeobecných podmienok poskytnutia úveru dospel súd prvej inštancie k záveru, že zmluva je koncipovaná tak, že je v nej hrubým spôsobom narušená rovnováha medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, a to najmä (ale nielen) v ustanoveniach o zabezpečovacích prostriedkoch (niekoľkonásobné zmluvné pokuty, blankozmenka) a zároveň sú celá zmluva a všeobecné podmienky koncipované výlučne na prospech veriteľa, obsahujú prakticky len povinnosti dlžníka a práva a výhody veriteľa. Vzhľadom na nerovnosť podmienok účastníkov zmluvy vyjadrenú v takmer všetkých ustanoveniach zmluvy sa celá zmluva (jej obsah i účel) prieči dobrým mravom a je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku. Skutočnosť, že sa zmluva prieči dobrým mravom spôsobuje jej absolútnu neplatnosť. Z toho dôvodu nemohlo spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s.r.o., ako veriteľovi z uzatvorenej zmluvy o úvere vzniknúť ani právo na vyplnenie blankozmenky podľa bodu 17 všeobecných podmienok poskytnutia úveru, z čoho vyplýva, že ak zmenka vyplnená bola (napriek tomu, že právo na jej vyplnenie remitentovi nevzniklo), nie je možné sa na základe takto vyplnenej zmenky úspešne domáhať akýchkoľvek práv. Pri konštatovaní nemožnosti vzniku práva na vyplnenie blankozmenky na základe neplatnosti zmluvy o úvere z vyššie uvedených dôvodov súd prvej inštancie vychádzal aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR zo dňa 6.5.2008 sp. zn. 4 Obo 161/2007.

22. Súd prvej inštancie vyslovil názor, že aj keby nebola neplatná celá zmluva o úvere, právo na vyplnenie blankozmenky nemohlo vzniknúť aj z toho dôvodu, že dohoda o vyplnení zmenky ako

súčasť všeobecných podmienok poskytnutia úveru, ktorých obsah a ani konkrétne znenie nebolo so spotrebiteľom individuálne dohodnuté, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou a z toho dôvodu je neplatná. Hoci použitie zmenky ako uhradzovacieho ako aj zabezpečovacieho prostriedku v súvislosti so spotrebiteľskými úvermi bolo zákonom zakázané až s účinnosťou od 1.1.2011, to neznamená, že v spotrebiteľských zmluvách uzavretých pred týmto dátumom nemožno zmluvné ustanovenia o použití zmenky vyhlásiť za neprijateľnú zmluvnú podmienku. V danom prípade považoval súd prvej inštancie dojednanie dohody o vyplnení zmenky za neprijateľnú zmluvnú podmienku podľa § 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka, pretože ide o podmienku, ktorá za nesplnenie záväzku pripúšťa možnosť veriteľa domáhať sa od spotrebiteľa zaplatenia neprimerane vysokej sumy (úrok 0,25 % denne) ako sankcie spojené s nesplnením záväzku. Takisto sa jedná o neprijateľnú podmienku podľa § 53 ods. 4 písm. l) Občianskeho zákonníka, pretože prijatím zmenky ako zabezpečovacieho prostriedku preniesol dodávateľ povinnosť niesť dôkazné bremeno na spotrebiteľa (napr. v súvislosti s čl. I § 10, § 17 zákona č. 191/1950 Zb.). Na rozdiel od situácie, ktorú predvída ustanovenie čl. I § 10 zákona č. 191/1950 Zb. (vyplnenie zmenky v rozpore s tým, čo bolo dojednané) v danom prípade je celá dohoda o vyplňacom práve blankozmeniek neplatná. Za takýchto okolností vôbec nevzniklo pôvodnému remitentovi právo na vyplnenie blankozmenky. Blankozmenka sa vôbec nestala zmenkou a pôvodný remitent nemal práva a povinnosti zo zmenky, preto ich ani nemohol indosamentom previesť (čl. I § 14 ods. 1 zákona č. 191/1950 Zb.) na žalobcu. Ak by súd pripustil, že neexistencia dohody o vyplňacom práve blankozmenky nemá takéto právne dôsledky, ale naopak znamená právo majiteľa zmenky vyplniť blankozmenku ľubovoľne, bez akýchkoľvek obmedzení, potom by súd musel konštatovať, že konanie veriteľa (ktorý je spoločnosťou zaoberajúcou sa poskytovaním úverov v rámci svojej podnikateľskej činnosti, teda spoločnosťou, ktorá by mala poznať právo v tejto oblasti a mala by tiež postupovať s náležitou starostlivosťou), keď od spotrebiteľa prijme zmenku s vedomím, že ju môže vyplniť bez akýchkoľvek obmedzení a bez ohľadu na skutočnú výšku dlhu spotrebiteľa, je možné nepovažovať za zlomyseľnosť alebo aspoň za hrubú nedbanlivosť (čl. I § 10 zákona č. 191/1950 Zb.).

23. Súd prvej inštancie napokon poukázal aj na to, že i v prípade, keby nedospel k záveru o neplatnosti zmluvy o úvere resp. dohody o vyplňacom práve blankozmeniek a následnej nemožnosti vzniku práva na vyplnenie blankozmenky, nemohol by priznať plnenie, ktorého sa žalobca domáhal. Keďže v danom prípade ide nielen o spotrebiteľskú zmluvu podľa § 52 Občianskeho zákonníka, ale aj o zmluvu o spotrebiteľskom úvere, na ktorú sa vzťahuje zákon o spotrebiteľských úveroch, súd prvej inštancie sa zaoberal aj samotnou zmenkou (hoci právo na jej vyplnenie ani nevzniklo) a zistil, že predloženú zmenku veriteľ nemohol podľa § 4 ods. 6 zákona o spotrebiteľských úveroch prijať ani ako zabezpečovací inštitút, pretože zmenka bola vyplnená podstatne vyššou zmenkovou sumou než pripúšťa uvedené ustanovenie zákona (súd považoval daný spotrebiteľský úver za poskytnutý bez úrokov a bez poplatkov. Zmenková suma mohla byť vyplnená maximálne na sumu istiny poskytnutého úveru 500 eur a zákonného úroku z omeškania. Okrem toho bol na zmenke uvedený zmenkový úrok 0,25 % denne, čo je 91,25 % ročne. Nie je možné akceptovať také konanie veriteľa, ktorý by síce vyplnil zmenku tak, že zmenkovú sumu tvorí len istina s príslušenstvom vo výške maximálne 30 % poskytnutého úveru (čo ale v danom prípade neplatí), ale súčasne by prijal zmenku s takým úrokom, ktorý je v právnom štáte neakceptovateľný. Takýto vysoký zmenkový úrok by znamenal pre dlžníka takmer 100%-né navýšenie dlhu za jeden rok. Takéto konanie veriteľa by bolo potrebné považovať za obchádzanie uvedeného ustanovenia zákona o spotrebiteľských úveroch. Konanie, ktorým by veriteľ prijal zmenku s takto vysokým úrokom, nie je možné považovať za výkon práva, ktorý by nebol v rozpore s dobrými mravmi, resp. ak by išlo o režim Obchodného zákonníka v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, a teda ktorý by mal požívať právnu ochranu.

24. Zmenky indosované na žalobcu majú priamy odkaz na zmluvy o úvere. Žalobcovi zo zmenky nevzniklo právo na žiadne plnenie. Žalobca, ktorý nadobudol zmenku rubopisom (indosamentom) na škodu dlžníka, sa nemôže úspešne domáhať plnenia titulom zmenky prijatej a vyplnenej v rozpore s hmotným právom, pretože ide o výkon práva, ktorý nepožíva právnu ochranu ako konanie v rozpore s dobrými mravmi podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Vzhľadom k tomu, že pôvodného remitentovi nevzniklo právo zmenku prijať, ani právo zmenku vyplniť, nevzniklo mu z takejto zmenky ani právo na žiadne plnenie.

25. Na záver súd prvej inštancie uviedol, že žalobca sa pri nadobudnutí zmenky dopustil hrubej nedbanlivosti v neprospech žalovaného ako spotrebiteľa aj tým, že si neoveril, aký právny vzťah predmetná zmenka zabezpečovala, hoci zmenku, spoločne s ďalšími zmenkami, nadobudol od veriteľa

POHOTOVOSTĚ, s.r.o., o ktorom je všeobecne známe, že predmetom jeho činnosti je poskytovanie úverov spotrebiteľom. Indosamentom zmenky došlo v tomto prípade k podstatnému sťaženiu právneho postavenia dlžníka (spotrebiteľa) aj z dôvodu, že postúpené boli len práva zo zabezpečovacej zmenky bez pohľadávky zo zmluvného vzťahu, pri uplatnení ktorých je spotrebiteľ povinný niesť dôkazné bremeno (čl. 1 § 10 a § 17 zákona č. 191/1950 Zb.), ktoré by podľa práva, ktorým sa riadi kauzálny vzťah zo zmluvy o úvere, mal niesť veriteľ, resp. postupník v prípade postúpenia pohľadávky.

26. Rozhodnutie o náhrade trov konania odôvodnil súd prvej inštancie podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a neúspešnému žalobcovi, ktorý si v konaní uplatnil náhradu trov konania, tieto nepriznal.

27. Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal žalobca v zákonom stanovenej lehote odvolanie z dôvodov, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 365 ods. 2 písm. d/ CSP), v konaní došlo k vadám uvedeným v § 365 ods. 1 písm. b/ CSP a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h/ CSP). Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobe v celom rozsahu vyhovie a žalobcovi prizná náhradu trov odvolacieho konania, ktoré vyčíslil. Z odôvodnenia súdu prvej inštancie vyplýva, že súd vykonal vo veci dokazovanie úverovou zmluvou, exekučným spisom a ďalšími dôkazmi, ktoré strany sporu nenavrhl. S poukazom na § 120 O.s.p. žalobca uviedol, že dokazovanie v sporovom konaní je ovládané prejednávacou zásadou. Súd vychádza len zo skutočností tvrdných stranami sporu a vykonáva len tie dôkazy, ktoré strany sporu navrhli. Ustanovenie § 120 ods. 1 O.s.p. umožňovalo súdu vykonať v sporovom konaní aj iné dôkazy ako navrhli strany sporu, avšak tento postup je možný len výnimočne, ak je vykonanie nenavrhovaných dôkazov nevyhnutné pre rozhodnutie veci a nevykonanie nejakého dôkazu môže byť príčinou toho, že súd nemôže rozhodnúť. Potreba vykonať ďalšie dôkazy musí vyplývať zo samotného dokazovania. V danej veci súd mohol a mal rozhodnúť len z predloženej zmenky. Súd musí k otázke vykonania iných ako stranami sporu navrhovaných dôkazov pristupovať vyvážené a svoj postup musí náležite odôvodniť. V danom konaní súd prvej inštancie svoj postup nezodôvodnil. Zmenka je listinný cenný papier, ktorý inkorporuje v listine samo právo žalobcu. Vo vzťahu k žalobcovi ako indosatárovi je zmenka jediným legitimizačným prostriedkom, ktorý nie je možné ničím iným nahradiť. Žalovaný mohol na základe čl. 5 ods. 3 a ods. 6 Nariadenia vzniesť námietky voči zmenke, ak tak však neurobil, musia byť akékoľvek iné námietky odmietnuté, a to z dôvodu uplatnenia koncentračnej zásady konštruovanej Nariadením. Súd z vlastnej iniciatívy, bez návrhu žalovaného, a na ťarchu žalobcu, vykonal dokazovanie, ktoré údajne preukázalo charakter žalovaného ako spotrebiteľa. Žalovaný sa tejto obrany nedomáhal, pohľadávku nerozporoval a svojím konaním ju fakticky uznal. Súd nevykonal žiadne dokazovanie nad rámec navrhnutých dôkazov v prospech uplatnenej pohľadávky a neobjektívne podporil v konaní žalovaného. Konanie súdu prvej inštancie predstavuje výrazný zásah do práva na spravodlivý proces garantovaný v článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a v článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Súd prvej inštancie dospel k rozhodnutiu na základe aplikácie nesprávnych právnych predpisov, ako aj nesprávnej interpretácie príslušných právnych predpisov a práva Európskej únie. Žalobca je majiteľom zmenky na základe indosamentu a nie je účastníkom akéhokoľvek spotrebiteľského vzťahu, pričom ide o zmenku platnú, ktorá je abstraktným samostatným záväzkom neakcesorickej povahy a nie je možné ju spájať ani podmieňovať inými okolnosťami než tými, ktoré sú uvedené na zmenke. Súd prvej inštancie sa aplikáciou príslušných ustanovení o zmenke upravených v zákone č. 191/1950 Zb. vôbec nezaoberal a ignoroval predmet sporu. Predovšetkým ignoroval § 17 ZŠZ. Žalovaný vo všeobecnosti nie je oprávnený vznášať tzv. kauzálne námietky voči majiteľovi zmenky, ktoré vyplývajú z jeho vzťahov s pôvodným majiteľom zmenky. Keďže tak v sporom konaní nemôže činiť žalovaný, tým menej tak môže činiť sám súd. Je síce prípustné za určitých okolností uplatňovať tzv. kauzálne námietky voči žalobcovi, avšak námietka musí byť vznesená zo strany žalovaného, ktorý nesie dôkazné bremeno na preukázanie svojich tvrdení. Nie je prípustné, aby túto úlohu a iniciatívu na seba prevzal súd a suploval aktivitu žalovaného. Uvedené námietky majú hmotnoprávny charakter, preto v záujme zachovania rovnosti strán, súd nie je oprávnený žalovaného na ne ani upozorniť. V danom konaní následkom bolo nesprávne rozhodnutie veci. Súd prvej inštancie porušil poučovaciu povinnosť prekročením § 5 ods. 1 O.s.p., keď porušil ustanovenia o vykonávaní jednotlivých dôkazov a prihliadol na skutočnosti a dôkazy, na ktoré nebolo možné prihliadnuť, pretože nemali byť v sporovom konaní vedenom podľa Nariadenia vykonaného bez návrhu. V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie poukázal na § 79 ods. 3 O.s.p. (v znení účinnom ku dňu vydania rozhodnutia), na ktoré viaže založenie povinnosti žalobcu, pričom na prebiehajúce konanie sa toto ustanovenie neaplikuje. Logickým dôsledkom je potom neexistencia premietanej povinnosti pre žalobcu. Európske konanie obsahuje špeciálne procesné

ustanovenia regulujúce priebeh konania a v rámci neho začatie konania s nízkou hodnotou sporu (čl. 4 a 5 Nariadenia). Ustanovenie § 79 ods. 3 O.s.p. je zaradené do vnútroštátneho procesného práva, upravujúce priebeh konania. Ustanovenie § 372y ods. 1 O.s.p. používal pojem „na konania“, pričom ide o občianske súdne konanie. Súd však podľa návrhu žalobcu vedie európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu. Priebeh a začatie európskeho konania Nariadenie ustanovuje inak (čl. 4 a 5 Nariadenia). Nariadenie je prameňom únieového práva. Prednosť únieového práva pred právom vnútroštátnym je jednou zo základných zásad právneho poriadku EÚ. Povinnosť vyplývajúca z § 79 ods. 3 O.s.p. sa nemôže aplikovať na podania podané pred účinnosťou novely č. 438/2015. Žalobca poskytol súdu dostatočne jasné a primerané informácie o uplatňovanej pohľadávke, ktorá vyplýva z platnej zmenky. Súdu predložil originál zmenky a v konaní uplatňuje majetkové práva zo zmenky a nie z pohľadávky. Pokiaľ súd prvej inštancie dospel k záveru, že dohoda o vyplňovacom práve blankozmenky by mala predstavovať neprijateľnú zmluvnú podmienku pri poskytovaní spotrebných úverov, žalobca poukázal na to, že samotný zákon č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch pripúšťal, aby na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru bola vystavená zmenka. Limitovaná bola len výška zabezpečenia vo vzťahu k aktuálnej výške dlhu v čase jej vyplnenia. Zmenka mohla byť používaná v prostredí spotrebiteľských úverov. Z formulácie § 4 ods. 6 tohto zákona vyplýva, že dohoda o vyplňovacom práve nemohla byť neplatná a nemohla byť neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Odvolacie dôvody žalobca oprel o názory a závery rozsudku Najvyššieho súdu ČR zo dňa 22.8.2002, sp.zn. 25Cdo 1839/2000, uznesenie Krajského súdu v Prešove zo dňa 5.9.2013, sp.zn. 10Co/79/2013 a uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 21.11.2013, sp.zn. 43CoZm/10/2013.

28. K odvolaniu žalobcu sa žalovaný nevyjadril.

29. Od 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len CSP), ktorým bol zrušený zákon č. 99/1963 Zb. O.s.p. v znení neskorších predpisov a v zmysle § 470 ods. 1 CSP platí Civilný sporový poriadok aj na konania začaté pred dňom jeho účinnosti.

30. Podľa § 470 ods. 1 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom jeho účinnosti.

31. Podľa § 470 ods. 2 CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom prejednaní veci, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentracii konania, ak by boli v neprospech strany.

32. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací, po zistení, že odvolanie podala v zákonnej lehote strana v spore, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané podľa § 359 a § 262 ods. 1 CSP, že spĺňa popri všeobecných náležitostiach v rozsahu § 127 ods. 1 CSP aj náležitosti podľa § 363 CSP s uvedením dôvodov odvolania vo veci samej, vykonal preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia a jemu predchádzajúceho konania.

33. Odvolací súd za aplikácie § 380 ods. 2 CSP z úradnej povinnosti posudzoval, či konanie pred súdom prvej inštancie nie je zaťažené vadou/vadami, ktorá/ktoré sa týka/týkajú procesných podmienok. Posúdením procesného postupu súdu prvej inštancie v konaní, ktoré prechádzalo rozhodnutiu vo veci a ktorý zistil odvolací súd preskúmaním obsahu spisu, konštatuje, že v konaní nezistil procesné vady zakladajúce dôvody pre zrušenie rozhodnutia podľa § 389 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP.

34. Odvolací súd preskúmal vec v rozsahu podaného odvolania podľa § 379 a § 380 ods. 1, 2 CSP a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdiť. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP, keď v danej veci nebolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie a nariadenie pojednávania nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem. Súd prvej inštancie vykonal dokazovanie dostatočným spôsobom, dôkladne sa zaoberal tvrdeniami a dôkazmi strán v spore, dôkazy vyhodnotil v súlade so zásadami podľa § 191 CSP a zo zisteného skutkového stavu vyvodil správny právny záver, keď s poukazom na ním citované ustanovenia Obchodného a Občianskeho zákonníka, zákona zmenkového a šekového a zákona o spotrebiteľských úveroch žalobu zamietol. Svoje rozhodnutie súd

prvej inštancie odôvodnil v súlade s požiadavkami § 220 ods. 2 CSP. Odvolací súd sa stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku a konštatuje správnosť jeho dôvodov (§ 387 ods. 2 CSP).

35. V súlade s § 387 ods. 3 CSP odvolací súd ďalej konštatuje, že súd prvej inštancie sa vysporiadal s podstatnými vyjadreniami strán sporu .

36. Kľúčovými cieľmi európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu stanovenými v článku 1 nariadenia sú zrýchlenie, zjednodušenie konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu v cezhraničných sporoch v rámci EÚ a zníženie nákladov, čím sa zjednoduší prístup k spravodlivosti. Pri plnení týchto cieľov majú súdy kľúčovú úlohu iniciovať kontroly a určovať postup, ktorý treba v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu dodržiavať, ako aj primeraným spôsobom uplatňovať vnútroštátne procesné právo, čo vyplýva z článku 19 Nariadenia. V zmysle bodu 9 preambuly Nariadenia by mal súd rešpektovať právo na spravodlivý proces a zásadu kontradiktórneho procesu najmä pri rozhodovaní o potrebe ústneho pojednávania, o dôkazných prostriedkoch a rozsahu v akom sa vykonávajú dôkazy.

37. Povinnosť súdu kontrolovať a určovať postup v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa posilňuje v zmysle článku 12 ods. 2, ktorým sa súdu ukladá aj povinnosť podporovať strany sporu, pokiaľ ide o procesnoprávne veci, a to poskytovaním informácií o procesnoprávných otázkach, pričom z odôvodnenia čl. 9 vyplýva, že súd musí v záujme zabezpečenia spravodlivosti konania voči obidvom stranám sporu postupovať rovnakým spôsobom. Povinnosť informovať strany o procesnoprávných otázkach si súd môže v závislosti od vnútroštátnych postupov plniť rôznym spôsobom. Dá sa jej vyhovieť napríklad ústne počas súdneho konania alebo prostredníctvom elektronickej komunikácie, ako je elektronická pošta alebo telekonferencia, prípadne inými spôsobmi, ktoré sú povolené v zmysle vnútroštátneho práva.

38. Jedna zo zásadných odvolacích námietok žalobcu tkvela v tom, že súd prvej inštancie vykonal nikým nenavrnuté dokazovanie, svojvoľne rozšíril jeho rozsah, porušil koncentračnú zásadu konania, hoci mal rozhodovať len z predložených dôkazov a uplatneného práva zo zmenky. Tento názor je však principiálne nesprávny. Článok 4 Nariadenia upravuje zjednodušený, a v zásade písomný spôsob vedenia konania s nízkou hodnotou sporu a môže vzbudiť dojem, že súd nemá k dispozícii iné dôkazné prostriedky než v ňom uvedené a nemá v zásade možnosť oboznámiť sa s inými písomnými dôkazmi, napr. so spotrebiteľskou zmluvou. Podľa názoru odvolacieho súdu nebolo však cieľom Nariadenia obmedziť sudcov pri zadovážení si dôkazov potrebných pre rozhodnutie veci, ale umožniť im využívanie technických a iných prostriedkov v záujme tohto, aby dokazovanie prebehlo čo najjednoduchším a najmenej zaťažujúcim spôsobom (čl. 9 ods. 3 Nariadenia). Z článkov 8 a 9 Nariadenia jednoznačne vyplýva, že aj v konaniach s nízkou hodnotou sporu je zachovaná možnosť sudcu vykonať potrebné dokazovanie a napr. aj nariadiť ústne pojednávanie, ak to považuje za potrebné. Aj napriek zjednodušenej forme tohto druhu konania považoval odvolací súd za správny postup súdu prvej inštancie, riadiaceho sa ustálenou judikatúrou Súdneho dvora, v zmysle ktorej je súd povinný ex offo prihliadať na nekalosť zmluvných podmienok v spotrebiteľských zmluvách. Aj keď vo všeobecnosti súčasné procesné predpisy prenechávajú do značnej miery smerovanie konania v dispozícii strany sporu (zvyšujúci sa dôraz na dispozitívnosť a kontradiktórnosť konania), nemožno pripustiť, aby sa súdy (sudcovia), dostali do postavenia, aby len automaticky vytvárali exekučné tituly, vychádzajúce iba z formálnych náležitostí podkladov rozhodnutia. Takýto prístup by bol v príkrom rozpore so statusovým zákonom sudcov, ustanovením § 2 ods. 2 zákona č. 385/2000 Z.z., v ktorom je zakotvené právo aj povinnosť sudcov byť pri výkone svojej funkcie nezávislý, zákony a iné všeobecne záväzné právne predpisy vykladať podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia; rozhodovať nestranné a spravodlivo. Preto v akokoľvek formalizovanom procesnom postupe musí súd dbať, aby neprestal byť orgánom ochrany práv. Ani náležitý procesný postup tak nemôže za žiadnych okolností viesť k vydaniu rozhodnutia, ktoré by učinilo vykonateľným nárok založený na takých excesoch, ako je zjavná absolútna neplatnosť právneho úkonu, zneužitie práva, šikanózný výkon práva a podobne. To neznamená, že by zodpovednosť za výsledok sporu nemala byť zásadne na strane sporu a ani to, že by súd mal nahrádzať jeho pasivitu. Je však potrebné vnímať hranicu, po ktorú môže byť nepriaznivý výsledok sporu odôvodniteľný prístupom strany sporu k uplatneniu svojich práv v konaní, ale za ktorou je súd povinný zamedziť tomu, aby svojou autoritou aproboval nežiaduce použitie práva. Práve takéto postavenie súdu je nevyhnutným atribútom právneho štátu a spravidla je vyjadrené v procesných ustanoveniach predpisov stanovujúcich ich základné princípy vychádzajúce z hodnotových základov

spoločnosti. V prípade Nariadenia je to jednoduchý odkaz na spravodlivosť ako vodiaci princíp, na ktorý priamo odkazuje v bode 1 preambuly. Nebolo by možné považovať za spravodlivé také rozhodnutie, ktoré by súd vydal napriek závažným principiálnym pochybnostiam o dôvodnosti uplatneného nároku iba preto, že bol dodržaný procesný postup, ktorý sám o sebe dovoľuje uplatnenému nároku vyhovieť. Vzhľadom na to bol súd prvej inštancie aj v procese podľa Nariadenia oprávnený rozhodnúť inak ako vyhovením návrhu, (a to aj za situácie, že by žalovaný v žalobnej odpovedi nárok prípadne akceptoval) a bol oprávnený aj na vykonanie nenavrhovaných dôkazov, pretože boli nevyhnutné pre také rozhodnutie vo veci, ktoré zabránilo aprobovaniu zjavne neprimeraného použitia zmenky.

39. Žalobou v predpísanej podobe (tlačivo A) podanou podľa článku 4 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, sa žalobca proti žalovanému domáhal zaplatenia zmenkovej sumy, príslušenstva, zmenkovej odmeny a náhrady trov konania. Podľa článku 5 ods. 1 Nariadenia má konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu písomnú formu. Súd nariadi ústne pojednávanie iba vtedy, ak to považuje za potrebné alebo ak to navrhnú účastníci, príp. niektorý z nich. V súlade s článkom 19 Nariadenia ak Nariadenie neustanovuje inak, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi slovenským procesným právom. Procesný postup súdu je upravený v článku 5 ods. 2 - 7, článku 6, 7, 8, 9, článku 12 ods. 2 Nariadenia, v ostatnom sa tento postup riadi CSP.

40. Odvolací súd v konaní nezistil, že pred súdom prvej inštancie došlo k vadám v postupe súdu podľa čl. 7 ods. 1 Nariadenia pri posudzovaní procesných otázok v priebehu konania. Podľa čl. 5 ods. 2, 3 Nariadenia vyzval súd žalovaného tlačivom C na odpoveď, na ktoré žalovaný nereagoval. Z úradnej činnosti súd prvej inštancie pripojil do spisu zmluvu o úvere a všeobecné podmienky poskytnutia úveru, ktoré zaslal stranám sporu na vyjadrenie s tým, že súd vykoná dôkaz ich oboznámením a vec preskúma aj podľa noriem spotrebiteľského práva. Zároveň súd prvej inštancie zaslal stranám sporu poučenie o ich procesných právach. Oznámenie, zmluvu o úvere a všeobecné podmienky, poučenie a predvolanie na pojednávanie prevzal právny zástupca žalobcu dňa 27.6.2016 a žalovaný dňa 8.7.2016. Pripojením listín bez návrhu strán sporu, vykonal súd prvej inštancie skutkové zistenia, ktoré posúdil ako právne významné pre rozhodnutie o uplatnenom nároku a následne vo veci na pojednávaní dňa 25.8.2016 meritórne vo veci rozhodol a vyniesol rozsudok. Súd prvej inštancie sa dostatočným spôsobom vysporiadal v odôvodnení napadnutého rozhodnutia s dôvodmi, pre ktoré vo veci nariadil pojednávanie, ako aj s dôvodmi splnenia podmienok pre prejednanie veci na nariadenom pojednávaní v neprítomnosti právneho zástupcu žalobcu. Právny zástupca žalobcu prevzal predvolanie na pojednávanie so zachovaním 5-dňovej lehoty na prípravu pojednávania podľa § 115 ods. 2 O.s.p., platného a účinného v čase tejto prípravy, z neúčasti sa ospravedlnil písomne podaním zo dňa 22.8.2016, ktoré došlo súdu prvej inštancie dňa 22.8.2016. Dôvod neúčasti na pojednávaní uvádzaný právnym zástupcom žalobcu (nesprávny procesný postup súdu prvej inštancie), nepovažoval ani odvolací súd za dôležitý dôvod, pre ktorý by bolo nutné pojednávanie odročiť. Žalovaný sa pojednávania zúčastnil osobne. Odvolací súd konštatuje, že pre prejednanie veci na pojednávaní dňa 25.8.2016 v neprítomnosti právneho zástupcu žalobcu, na ktorom vykonal súd prvej inštancie dokazovanie aj zmluvou o úvere a všeobecnými podmienkami, boli splnené podmienky podľa § 180 CSP.

41. Preskúmaním obsahu súdneho spisu odvolací súd zistil, že žalobca a žalovaný mali objektívnu možnosť vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam a dôkazom, ktoré súd prvej inštancie pripojil do spisu bez návrhu strán sporu, ktoré pri rozhodovaní posúdil ako významné pre zistenie skutkového stavu a právne posúdenie žalobcom uplatneného peňažného nároku. Súd prvej inštancie mal možnosť vykonať aj iné dôkazy ako tie, ktoré navrhli strany sporu za účelom zistenia skutkového stavu, zvlášť za situácie aká nastala v danom spore. Išlo vlastne o prelomenie zásady formálnej pravdy v sporovom konaní. Tento postup je výnimočný a je možné ho využiť vtedy, keď je vykonanie nenavrhnutých dôkazov nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Súd prvej inštancie mal zo žalobcom predloženej vlastnej zmenky preukázané, že pôvodným majiteľom zmenky bola spoločnosť POHOTOVOSŤ s.r.o., na rad ktorej vystavil dňa 23. júla 2009 žalovaný zmenku, na líci ktorej sa nachádza číslo zmluvy XXXXXXXXXX. Práve tieto skutočnosti boli podkladom pre postup súdu prvej inštancie, pretože vznikli pochybnosti, či zmenka vystavená žalovaným má alebo nemá zabezpečovací charakter, či zabezpečovala alebo nezabezpečovala plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, prípadne i zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

42. V prospech správnosti takéhoto postupu súdu prvej inštancie svedčí aj to, že bol v súlade s následným stanoviskom spoločného zasadnutia občianskoprávneho a obchodného kolégia Najvyššieho

súdu SR zo dňa 20.10.2015 podľa ktorého, v prípade, ak z akýchkoľvek okolností prejednávanej veci vyplynie konajúcemu súdu súvislosť s nekalou povahou či nepripustnosťou uplatneného nároku, je tento ex offo povinný zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ. Ak je vystaviteľom zmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená.

43. Úlohou súdov členských štátov EÚ (ďalej „vnútroštátny súd“) je uplatňovať popri vnútroštátnom práve aj právo Spoločenstva (komunitárne právo), ktoré sa musí v členských štátoch EÚ uplatňovať jednotne. Právo Spoločenstva má tú zvláštnosť, že mení právomoci vnútroštátneho súdu v jeho vzťahu k zákonom.

44. Rozsudok Súdneho dvora Európskych spoločenstiev, ďalej len „Súdny dvor“ vo veci Simmeathal II (29.03.1978, 106/77), pomenoval úlohu vnútroštátneho súdu: „Každý vnútroštátny súd je v medziach svojej právomoci povinný v úplnosti používať komunitárne právo a chrániť práva, ktoré z tohto právneho systému vznikajú jednotlivcom“. Podľa názoru ESD by účinnosť komunitárneho práva bola „oslabená“, keby vnútroštátnym súdom bolo bránené záväzne používať komunitárne právo v súlade s rozhodnutím, či ustálenou judikatúrou Európskeho súdneho dvora. V tomto kontexte je potom možné považovať vnútroštátny súd za „všeobecný komunitárny súd“, ktorý plní dvojitú úlohu; úlohu súdu členského štátu a súdu Spoločenstva.

45. Vnútroštátny súd je pri použití vnútroštátneho práva a najmä ustanovení právnej úpravy osobitne prijatej za účelom splnenia požiadaviek smernice, povinný vykladať vnútroštátne právo v čo najširšom možnom rozsahu v zmysle znenia a cieľa príslušnej smernice, aby dosiahol výsledok stanovený touto smernicou a dosiahol tak súlad s článkom 249 tretím odsekom ZES (Zmluva o založení Európskeho spoločenstva).

46. Predovšetkým platí, že pokiaľ ide o spotrebiteľskú zmluvu (ako aj zmluvu o spotrebiteľskom úvere), nemožno posudzovať práva a povinnosti z tejto zmluvy oddelene od použitých zabezpečovacích inštitútov (dohody o zrážkach zo mzdy, zmluvnej pokuty a vystavenie zmenky). Aj zabezpečenie spotrebiteľskej zmluvy totiž podlieha režimu ochrany spotrebiteľa vo forme súdnej kontroly, či zmluvné dojednania, vrátane akcesorických, neobsahujú nekalé podmienky v neprospech spotrebiteľa. V zmysle článku 6 smernice 93/13/EHS súd aj bez návrhu skúma nekalú povahu podmienky v spotrebiteľskej zmluve, čím sa má zabrániť tomu, aby jednotlivý spotrebiteľ nebol viazaný nekalou podmienkou a zároveň sa tým sleduje dosiahnutie cieľa v článku 7 uvedenej smernice, pretože takéto skúmanie môže mať odradzujúci účinok, smerujúci k ukončeniu používania nekalých podmienok v zmluvách uzavretých so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov. Ak by vnútroštátne právo (prípadne jeho výklad v súdnej praxi) umožňovalo veriteľovi obísť takéto preskúmanie prostredníctvom zmenky, išlo by o pozbavenie užitočného účinku smernice 93/13/EHS (effet utile). Z hľadiska práva EÚ platí pre členské štáty povinnosť prijať všetky potrebné opatrenia všeobecnej, alebo osobitnej povahy na dosiahnutie výsledku stanoveného smernicou. Odvolací súd konštatuje, že v danej veci týkajúcej sa spotrebiteľskej zmenky, ktorá bola zriadená na zabezpečenie dlhu zo spotrebiteľskej zmluvy, súd prvej inštancie postupoval správne, keď ex offo skúmal podmienky vzniku zmluvy, z ktorej zmenka vznikla a správne odkázal v rozhodnutí na viaceré rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie (C-240-244/98, Oceano Grupo Editorial, C-243/08, Pannon GSM, C-137/08, VB Pénzügyi Lízing a C-618/10, Banco Espanol de Credito).

47. Proces podľa Nariadenia nie je vylúčený z pôsobnosti judikátov súdneho dvora a ex offo súdnej kontroly neprijateľnosti zmluvných podmienok. Zmenka je náročná na formality a aj v zmenkových právnych veciach je dôležité zaoberať sa ex offo neprijateľnosťou zmluvných podmienok zmluvy, ktorú zmenka zabezpečuje. Žalobca, ktorý sa stal majiteľom niekoľko tisíc zmienek indosamentom od spoločnosti POHOTOVOŠŤ s.r.o., si musel byť vedomý, že v skutočnosti ide o zmenkových dlžníkov v postavení spotrebiteľov, na ktorých dopadá osobitná ochrana (§ 52 a nasl. Občianskeho zákonníka) a ktorých postavenie nie je možné nijako zhoršovať oproti postaveniu, ktoré garantuje Občiansky zákonník (§ 54 ods.1). Zmenky indosované na žalobcu majú priamy odkaz na zmluvy o úvere.

48. Odvolací súd preto konštatuje, že súd prvej inštancie postupoval v súlade s hmotným právom, keď riešil kauzu zmenky a zmluvu o úvere posúdil ako spotrebiteľskú zmluvu, obsahujúcu neprijateľné

zmluvné podmienky a dospel k záveru o absolútnej neplatnosti uvedenej zmluvy o úvere v zmysle § 39 Obč. zákonníka. Pôvodnému majiteľovi zmenky - remitentovi, preto nevzniklo právo zmenku vyplniť pre absolútnu neplatnosť dohody o vyplňovacom práve, ani zmenku vystavenú žalovanou prijať. Žalobcovi zo zmenky nevzniklo právo na žiadne plnenie. Žalobca, ktorý nadobudol zmenku rubopisom na škodu dlžníka, sa nemôže úspešne domáhať plnenia titulom zmenky prijatej a vyplnenej v rozpore s hmotným právom, pretože ide o výkon práva, ktorý nepožíva právnu ochranu ako konanie v rozpore s dobrými mravmi podľa § 3 ods. 1 Obč. zákonníka.

49. Pokiaľ sa jedná o námietku žalobcu v odvolaní, týkajúcu sa postupu súdu prvej inštancie podľa § 79 ods. 3 a § 372y ods. 1 O.s.p. odvolací súd zdôrazňuje, že tento jeho procesný postup nemal vplyv na vecnú správnosť odvolaním napadnutého rozhodnutia.

50. Za skutkovo a právne správny považuje odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie aj vo výroku o náhrade trov konania, o ktorých rozhodol súd prvej inštancie, vychádzajúc zo zásady zodpovednosti za výsledok (zásada úspechu) a miery úspechu, ktorá sa zisťuje tak u žalobcu ako aj u žalovaného. Miera úspechu vo veci závisí od vzťahu meritórneho rozhodnutia k žalobnému petitu. Žalobca bol v konaní neúspešný a žalovaný si náhradu trov konania neuplatnil.

51. Rozsudok súdu prvej inštancie je vo výroku vecne správny a táto vecná správnosť predstavuje správnu aplikáciu a interpretáciu právnych noriem na základe správne zisteného skutkového stavu. Odvolací súd v podrobnostiach odkazuje na odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie, na jeho úvahy vo vzťahu ku všetkým odvolacím námietkam a na ich právne posúdenie. Žalobca v odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie neuviedol žiadne skutočnosti, s ktorými by sa súd prvej inštancie v konaní nezaoberal a ktoré by neboli predmetom jeho posudzovania.

52. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Keďže úspešnému žalovanému z obsahu spisu trovy odvolacieho konania nevyplývajú, odvolací súd žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

53. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Trenčíne pomerom hlasov tri ku nule (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) :

- dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP)

- dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP)

- dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP)

- dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je

podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP)

- v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh, § 428 CSP)

- dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom (okrem prípadov podľa § 429 ods. 2 CSP). Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).